

LEXNOVA NYHETER

Uppgifter om lagföring på hemsida med utgivningsbevis riskerar att stoppas efter HD-beslut

Publicerad
22 MAR 2023

Den som trodde att utgivningsbevis ger full frihet att publicera uppgifter på nätet om personer som lagförts kan tvingas tänka om. Hovrätten valde att inte ens pröva en dom där rätten att få uppgifter om åtal raderade på den grundlagsskyddade sajten mrkoll.se nekades. Högsta domstolen vill nu se en prövning i hovrätten.

Databasen mrkoll.se är en sökbar databas med information om privatpersoner. Informationen på databasen baseras på uppgifter som inhämtas från svenska myndigheter genom allmänna handlingar. Databasen har utgivningsbevis, vilket innebär att den omfattas av grundlagsskydd enligt yttrandefrihetsgrundlagen, YGL.

En kvinna som stämt den ansvarige utgivaren för sajten omnämndes där som ”åtalad i domstol” och ”åtalad i flera mål eller förekommande i flera fall av tvistemål eller strafföreläggande. Ett eller flera ärenden avser brottmål där [kvinnan] åtalats vid en eller flera domstolsinstanser”.

Vidare finns de tvistemåls- och brottmålsdomar som kvinnan förekommer i tillgängliga på databasen.

Kvinnan väckte ursprungligen talan mot utgivaren den 16 september 2019. Genom beslut den 27 oktober 2020 avvisade tingsrätten del av talan. Hon överklagade beslutet till hovrätten, som undanröjde tingsrättens avvisningsbeslut och återförvisade den avvisade delen av målet till tingsrätten.

Kvinnan begärde att tingsrätten ska förplikta utgivaren att till henne utge skadestånd med 20 000 kronor och förplikta honom att radera hennes namn, personnummer och adress från databasen och sluta skicka ut domar i samlad uppräknings från denna, samt radera den marknadsföring som utgivaren gör om kvinnan.

För det fall kvinnans personuppgifter inte raderas före den 1 januari 2022 ville kvinnan att tingsrätten skulle besluta att databasens utgivningsbevis ska återkallas.

Kvinnan menade att utgivaren gjort sig skyldig till yttrandefrihetsbrottet förtal, grovt brott, alternativt förtal eller förolämpning.

Målet i tingsrätten handlades under medverkan av jury. Juryn besvarade samtliga frågor med nej. Det innebär att kvinnans yrkande om skadestånd på grund av yttrandefrihetsbrott skulle lämnas utan bifall.

När det gäller yrkandet om radering åberopade kvinnan EU:s dataskyddsförordning och rätten att få sina personuppgifter raderade (art. 17), som hon menar är tillämplig på de nu aktuella uppgifterna genom delegationsbestämmelsen i 1 kap. 20 § YGL.

Stockholms tingsrätt konstaterade att av 1 kap. 7 § i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning följer att EU:s dataskyddsförordning inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot tryckfrihetsförordningen eller YGL. De uppgifter som publicerats på databasen omfattas av så kallat frivilligt grundlagsskydd. Den av kvinnan åberopade delegationsbestämmelsen i 1 kap. 20 § YGL gör det möjligt för lagstiftaren att lagstifta om undantag från grundlagsskyddet för integritetskänsliga personregister.

Enligt bestämmelsen får det i lag meddelas föreskrifter om förbud mot offentliggörande av personuppgifter om bland annat etniskt ursprung, politiska åsikter, hälsa, sexuell läggning samt genetiska uppgifter eller biometriska uppgifter.

Det ursprungliga förslaget till lydelsen av 1 kap. 20 § YGL omfattade visserligen, konstaterade tingsrätten, även möjlighet att lagstifta om undantag från grundlagsskyddet för webbplatser som tillhandahåller information om att enskilda förekommer i brottmålsdomar (se prop. 2017/18:49 s. 254 f.), men den delen av förslaget ansågs behöva utredas ytterligare och kom inte att omfattas av den ändring av YGL som trädde i kraft under 2019. Det kan också tilläggas att delegationsbestämmelsen i 1 kap. 20 § YGL hittills inte har lett till någon lagstiftning.

Tingsrätten konstaterar att det således för närvarande inte finns något undantag från grundlagsskyddet för de uppgifter som Databasen publicerar beträffande privatpersoners förekomst i olika mål i domstol (jfr a.prop. s. 144 f.). EU:s dataskyddsförordning och dess art. 17 är därmed inte tillämplig för uppgifterna i databasen. Kvinnans yrkande om att få sina personuppgifter raderade avslogs därmed.

När det slutligen yrkandet om att återkalla utgivningsbeviset blev det också kalla handen då rätten bedömde att det inte finns någon bestämmelse i YGL som ger domstol rätt att återkalla ett utgivningsbevis.

Kvinnan överklagade till Svea hovrätt som inte ansåg att det fanns anledning att pröva målet. Det finns säkert många som uppfattat att utgivningsbevis är en försäkring mot att tvingas radera uppgifter på nätet. Den uppfattningen får sig nu en törn av Högsta domstolens beslut som nu tvingar Svea hovrätt att pröva målet. Högsta domstolen skriver följande: "I målet aktualiseras frågan om relationen mellan EU:s dataskyddsförordning och grundlagsskyddet för yttrandefrihet i form av publicering av uppgifter om lagföring på webbplatser. Det saknas vägledande avgöranden i frågan. Det är därför av vikt för ledning av rättstillämpningen att målet prövas av högre rätt".

Vi kan alltså se fram emot en prövning i hovrätten av om utgivningsbeviset ska vara ett säkert skydd för de ansvariga utgivarna av den här typen av information.

Mikael Kindbom

Instans: Högsta domstolen

Rättsområden: [Skadeståndsrätt](#), [Tryck- och yttrandefrihet](#), [Personuppgifter och integritet](#), [IT-rätt](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter